

Javuló üzleti helyzet, jelentősen eltérő várakozások – Az MKIK GVI 2021. áprilisi féléves konjunktúrafelvételének eredményei

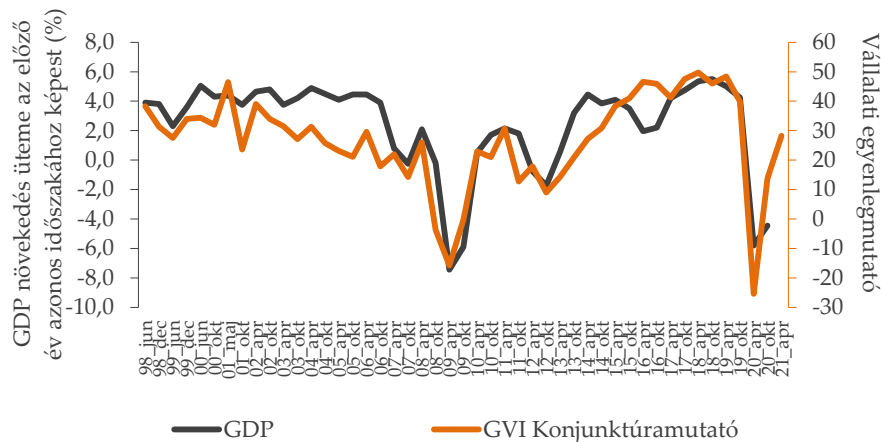
Az MKIK GVI áprilisi vállalati konjunktúravizsgálata 2790 vállalkozás vezetőjének válaszain alapul. Az adatfelvétel április 1. és 30. között zajlott, a koronavírus-járvány harmadik hulláma következtében bevezetett korlátozások fokozatos enyhítésének időszakában. Az MKIK GVI konjunktúravizsgálatának célja a vállalatvezetők aktuális, rövid távú üzleti várakozásainak feltérképezése, amely az adatfelvétel idején rendelkezésre álló információkra és a vállalkozók szubjektív helyzetértékelésére támaszkodik.

Az eredmények szerint a Konjunktúramutató értéke 2021 áprilisában +28 ponton áll. A felmérés 1998-as kezdete óta a legalacsonyabb értéket jelentő 2020. áprilisi -25 pontról tehát jelentős, egy év alatt összesen 53 pontos pozitív elmozdulás történt, ugyanakkor a jelenleginél alacsonyabb értéket 2020 áprilisát megelőzően utoljára 2014 áprilisában tapasztalhattunk (+27 pont). A vállalkozások a múlt félévhez képest lényegesen kedvezőbben ítélik meg az üzleti klímát, várakozásaik ugyanakkor továbbra is erősen megoszlanak vállalati kategóriák szerint. Összességében a jövőbeni üzleti helyzetre, a beruházásokra, valamint a

megrendelésekre vonatkozó várakozások egyaránt jelentős mértékben optimistábbá váltak az elmúlt fél év során. A kilátások legnagyobb mértékű javulása a várható megrendelésekre vonatkozóan tapasztalható.

A bizonytalansági mutató értéke csökkent 2020 áprilisához és októberéhez képest, jelenleg 54 ponton áll. Ez arra utal, hogy a magyar vállalkozások helyzetértékelése egyöntetűbbé vált a korábbiakhoz képest, ugyanakkor továbbra is polarizált, azaz a vállalkozások helyzetértékelésében jelentős különbségek tapasztalhatóak vállalati kategóriák szerint.

1. ábra: A GDP és a GVI Konjunktúramutató alakulása

	2019. okt.	2020. ápr.	2020. okt.	2021. ápr.
GDP	4,3	-5,8	-4,4	
GVI Konjunktúramutató	39,9	-25,5	13,7	28,2

Forrás: KSH, GVI 2021

Megjegyzés: GDP adatok – szezonálisan és naptári hatással kiigazított, kiegyensúlyozott adatokból számolt, féléves növekedési ütemek, előző év azonos időszaka = 0

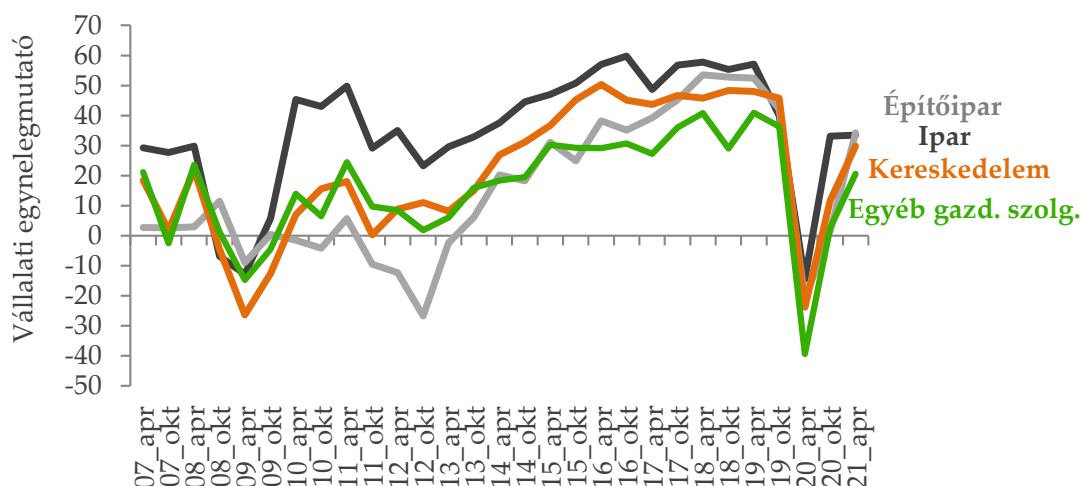
GDP bal oldali tengely, GVI Konjunktúramutató: jobb oldali tengely

A GVI Konjunktúramutató alakulása vállalati jellemzők szerint

A Konjunktúramutató értéke az építőipari (+34 pont) cégek esetében a legmagasabb, a feldolgozóipari vállalatok körében +33 ponton, a kereskedelmi cégek esetében +30 ponton, míg az egyéb szolgáltatást nyújtó cégek körében +21 ponton áll. A legjelentősebb elmozdulás az előző félévhez képest az építőipari cégek esetében következett be, ahol 33 ponttal nőtt a mutató értéke októberhez viszonyítva. A kereskedelmi és a szolgáltató cégek körében 18–18 pontos emelkedés, míg a feldolgozóipari vállalatok között stagnálás tapasztalható október óta.

A cégeket tulajdonszerkezetük alapján vizsgálva azt láthatjuk, hogy a Konjunktúramutató értéke a külföldi (rész)tulajdonban (+44 pont) álló vállalkozások körében magasabb, a tisztán hazai tulajdonban lévő cégekhez képest (+21 pont). Az előző félévhez viszonyítva a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek esetében 4 ponttal, a tisztán hazai tulajdonú vállalkozások körében pedig 19 ponttal nőtt a Konjunktúramutató értéke.

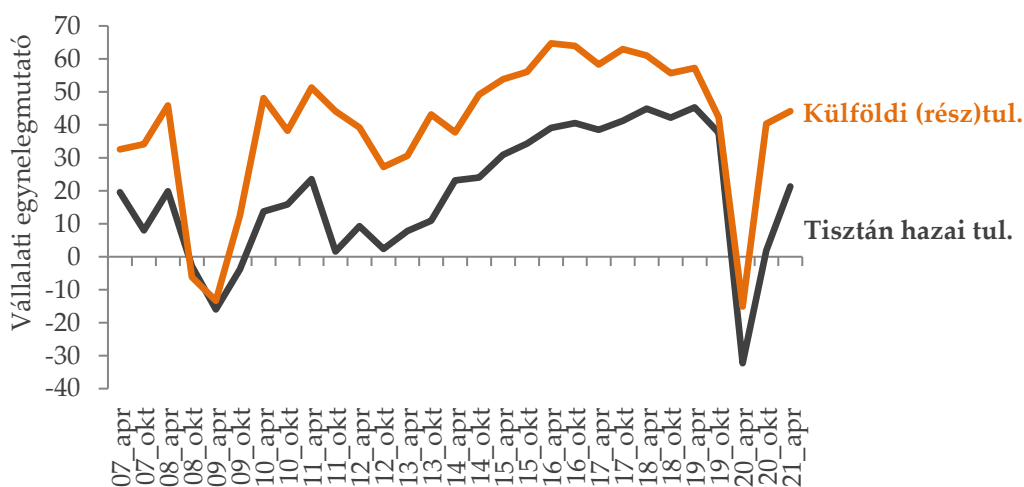
2. ábra: A GVI Konjunktúramutató gazdasági ág szerint

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

3. ábra: A GVI Konjunktúramutató tulajdonszerkezet szerint

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

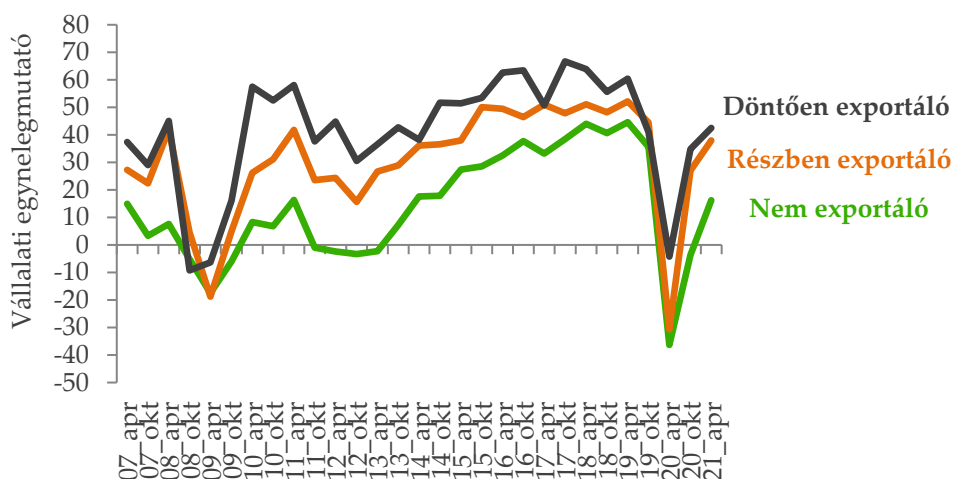
GHT 2021. május

Exporttevékenység szerint a nem exportáló (+16 pont) és a részben exportáló (+38 pont) cégek között alacsonyabb a Konjunktúramutató értéke, mint a döntően exportálók esetében (+42 pont). A nem exportáló cégek kategóriájában 20 ponttal, a részben exportáló vállalkozások körében 11 ponttal, a döntően exportáló vállalatok esetében pedig 8 ponttal emelkedett a mutató értéke az előző félévhez képest.

A cégméret szerinti elemzés azt mutatja, hogy a nagyvállalatok kivételével az összes létszámkategóriában jelentősen javultak a

cégek várakozásai. A Konjunktúramutató értéke a 9 főnél kisebb vállalatok körében -6 pont, a 10–49 fős kategóriában +29 pont, az 50–249 fős csoportban +47 pont, a legnagyobb, 250 főnél nagyobb létszámmal működő cégek esetében pedig +36 pont. A legnagyobb vállalatok körében az elmúlt fél év során 3 ponttal csökkent, az 50–249 fős cégek esetében viszont 28, a 10–49 fős cégek körében 33, a 10 fő alatti kategóriában pedig 22 ponttal emelkedett a Konjunktúramutató értéke októberhez képest.

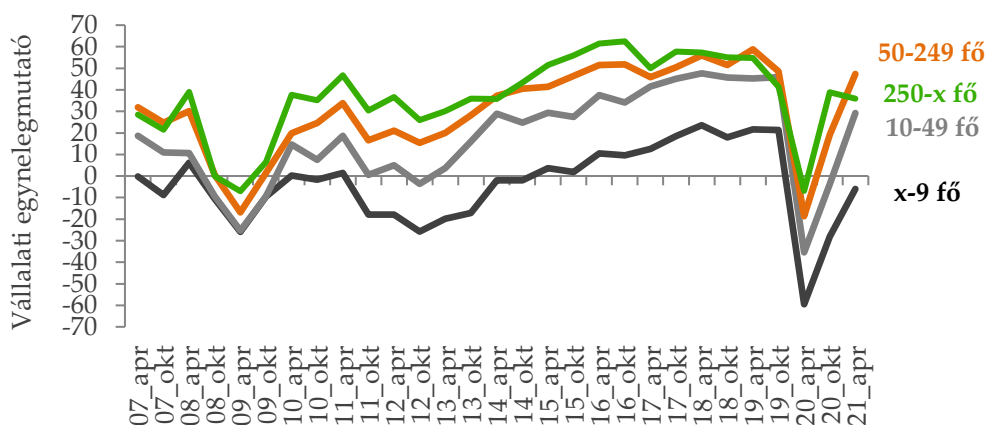
4. ábra: A GVI Konjunktúramutató exporttevékenység szerint

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százaskálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és +100 közötti értékeket vehet fel. -100-at akkor, ha minden cég negatívan és +100-at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

5. ábra: A GVI Konjunktúramutató létszámkategória szerint

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: Az ábrán látható értékek százalékos skálára vetített egyenlegmutatók. Az egyenlegmutató minden esetben a pozitív és a negatív helyzetértékelés adó vállalatok arányának különbsége. Így a mutató -100 és $+100$ közötti értékeket vehet fel. -100 -at akkor, ha minden cég negatívan és $+100$ -at akkor, ha minden cég pozitívan ítéli meg a helyzetét.

Az üzleti klíma javulását leginkább a külföldi (rész)tulajdonban lévő, az 50–249 fő közötti, a döntően exportáló, illetve az építőipari cégek jelzik. Jellemzően ezek a vállalati szegmensek már 2020 októberében is jelentős javulásról számoltak be pozícióikat és várakozásaikat tekintve 2020 áprilisához viszonyítva, most azonban a legutóbbi adatfelvételhez képest kisebb mértékben változott helyzetük. Ellenben a nem exportáló, a tisztán hazai tulajdonban lévő, valamint az 50 fő alatti foglalkoztató cégek üzleti várakozásai jelentős mértékben optimistábbá váltak az elmúlt fél év során. Ugyanakkor kiemelendő, hogy a 10 fő alatti kis- és mikrovállalkozások körében továbbra is recessziós várakozások tapasztalhatóak, a jelentős javulás ellenére is.

2020 áprilisához képest az összes vizsgált kategóriában számottevően növekedett a Konjunktúramutató értéke, a koronavírus-járványt megelőző, 2018–2019-es időszak adataihoz képest azonban továbbra is jelentős elmaradás tapasztalható a legtöbb vállalati kategóriában. Kivételt jelentenek a döntően exportáló, illetve a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégek, amelyek esetében a Konjunktúramutató 2021. áprilisi értéke kis mértékben meghaladja a járvány előtti utolsó, 2019. októberi adatfelvétel során tapasztalt értéket.

A koronavírus-járvány gazdasági hatásai a magyarországi vállalkozások körében 2021. áprilisig – válságkezelő eszközök alkalmazása és az árbevétel alakulása

Az MKIK Gazdaság- és Vállalkozáskutató Intézet (GVI) elemzésében a koronavírus-járvány gazdasági hatásait vizsgálja a hazai vállalkozások válságkezelő intézkedései és árbevételének változása szempontjából. Az elemzésünkben szereplő adatok a GVI elmúlt három féléves konjunktúrafelvételéből származnak, melyek során 2 891, 3 142 és 2 790 hazai vállalkozást kérdeztünk meg az érintett témákban – a három adatfelvétel pedig egybeesett a koronavírus-járvány első, második és harmadik hullámaival. A legutóbbi adatfelvétel április 1. és 30. között zajlott, a koronavírus-járvány harmadik hulláma következtében bevezetett korlátozások fokozatos enyhítésének időszakában.

A koronavírus-járvány hatása a vállalkozások működésére

2021 áprilisában a cégvezetők 19 százaléka egyáltalán nem tapasztalt a koronavírus-járványnak betudható negatív hatásokat, legalább egy negatív tényezőt 81 százalékuk nevezett meg – ez utóbbi jelentősen alacsonyabb arány a 2020. októberi 92 százaléknál és a 2020. áprilisi 93 százaléknál. Továbbra is a csökkenő keresletet (34 százalék) és az otthoni munkavégzés kivitelezhetetlenségét (32 százalék) jelölték meg legtöbbször a válaszadók negatív hatásként, de mindkettő negatív tényező jelentősen veszített a súlyából a legutóbbi két adatfelvétel óta.

Létszámkategóriák, ágazatok, exporttevékenység és tulajdonszerkezet alapján vizsgálva a járvány hazai vállalkozásokra gyakorolt

hatásait, megállapítható, hogy a szükséges munkaerő hiánya, a csökkenő export és a megrendelés-állomány külföldi anyavállalat általi csökkentése elsősorban az 50 fő feletti, az ipari, az exporttevékenységet végző és a külföldi (rész)tulajdonban lévő cégeket sújtotta, míg a csökkenő kereslet, az otthoni munkavégzés, a rendezvények betiltása/rövidített nyitva tartás, valamint a teljes leállás az 50 fő alatti, a kereskedelmi és a szolgáltatás területén működő, az exporttevékenységet nem végző, illetve a tisztán hazai tulajdonú vállalkozásokat érintette leginkább hátrányosan. Az építőipari cégek 34 százaléka ugyanakkor úgy nyilatkozott, hogy egyáltalán nem tapasztalt negatív hatásokat.

1. ábra: A koronavírus-járvány negatív hatásai a hazai vállalkozások működésére 2021 áprilisában, 2020 októberében és 2020 áprilisában, N2021.április=2621, N2020.október=3142, N2020.április=2881

Forrás: GVI 2020–2021

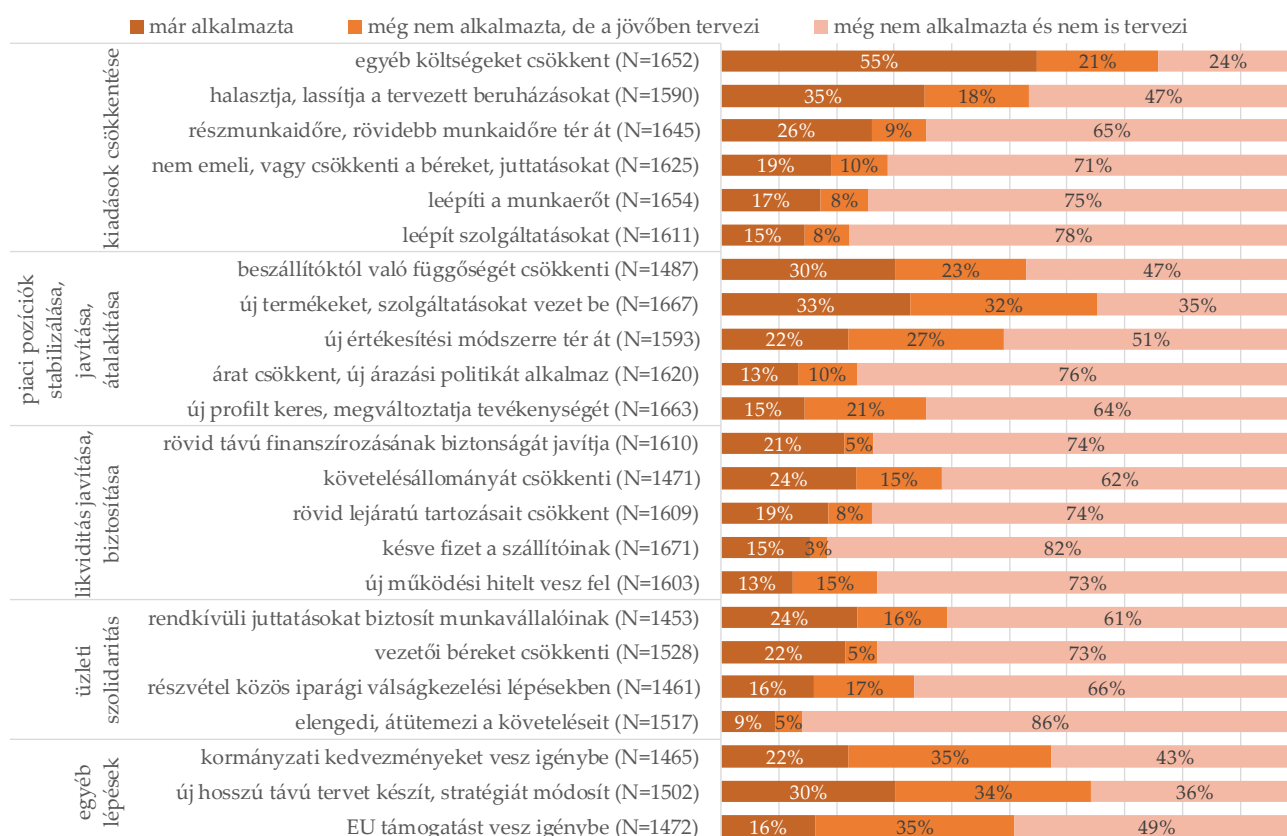
Válságkezelési eszközök alkalmazása – a koronavírus-járvány gazdasági hatásaira adott vállalati reakciók

A cégek válságkezelési stratégiái közül továbbra is kiemelkedik a kiadások csökkentése, ezt azonban 2021 áprilisában az előző adatfelvételektől eltérően már nem a likviditás javítása, hanem a piaci pozíciók stabilizálása, javítása, átalakítása követi.

Az öt leggyakoribb, már alkalmazott válságkezelési eszköz az egyéb, máshova nem

sorolható költségek csökkentése (55 százalék), a beruházások lassítása és halasztása (35 százalék), az új termékek, szolgáltatások bevezetése (33 százalék), a beszállítóktól való függőség csökkentése (30 százalék), valamint a hosszú távú terv készítése, a stratégia módosítása (30 százalék).

2. ábra: Válságkezelő eszközök alkalmazása a koronavírus-járvány gazdasági hatásaira a hazai vállalkozások körében 2021 áprilisában

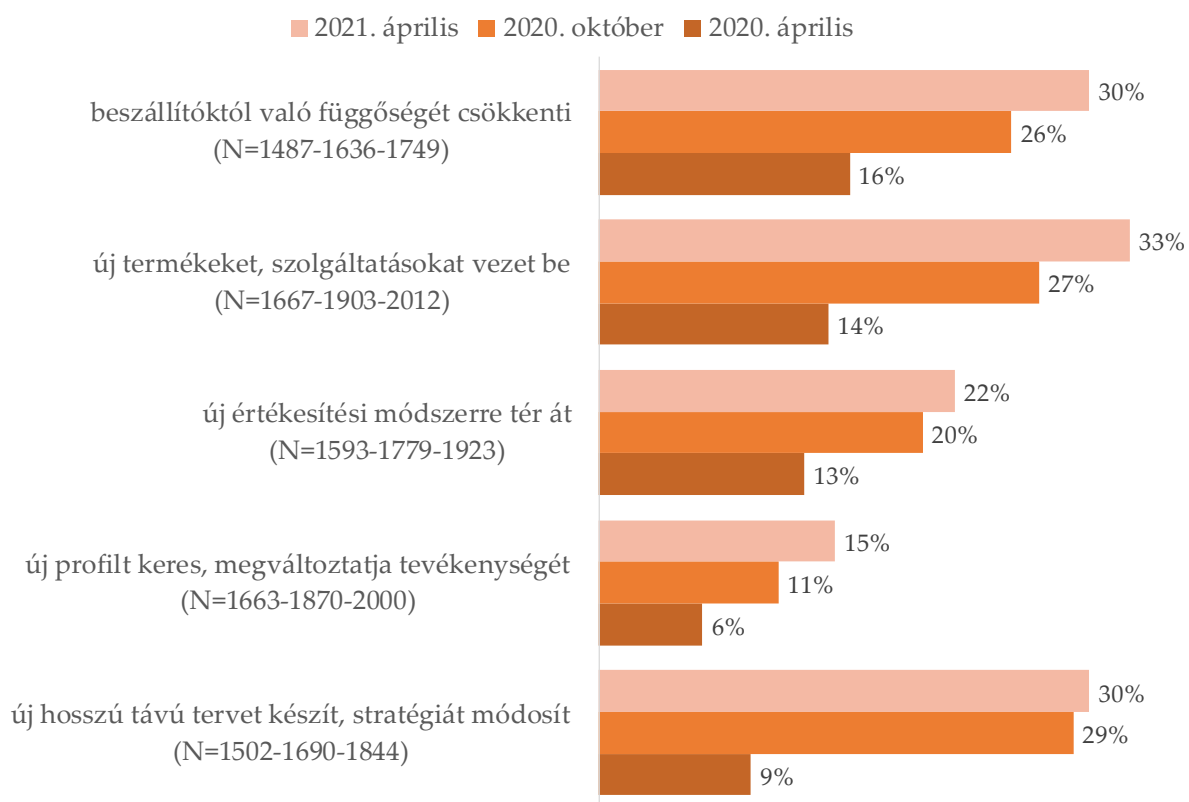
Forrás: GVI 2020–2021

A piaci pozíciók átalakítását célzó válságkezelő intézkedések (beszállítóktól való függőség csökkentése, új termékek és szolgáltatások bevezetése, új értékesítési módszerek, új profil) adatfelvételtől adatfelvételre egyre jelentősebb súlyt kaptak – ez azt jelzi, hogy a vállalkozások

már nem csupán a gyors eredményeket ígérő, tűzoltó-jellegű intézkedésekben gondolkodnak (mint a járvány kezdeti időszakában), hanem hosszabb távú stratégia mentén is megpróbálnak alkalmazkodni a megváltozott piaci környezethez

3. ábra: Hosszú távú stratégia módosítása és az ehhez kapcsolódó további válságkezelő eszközök alkalmazása a koronavírus-járvány gazdasági hatásaira a hazai vállalkozások körében, 2020 áprilisától 2021 áprilisáig

Forrás: GVI 2020–2021

Árbevétellel kapcsolatos várakozások

A vállalkozások közel fele arról számolt be, hogy a 2020-as árbevétele alacsonyabb volt, mint az előző évi, kicsit kevesebb, mint egyötödük esetében nem változott és bő harmaduk pedig a 2019-esnél nagyobb árbevételt könyvelhetett el 2020-ban. **Azok a vállalkozások, amelyek éves árbevétele csökkent 2019-hez képest, átlagosan 29 százalékos csökkenést tapasztaltak.**

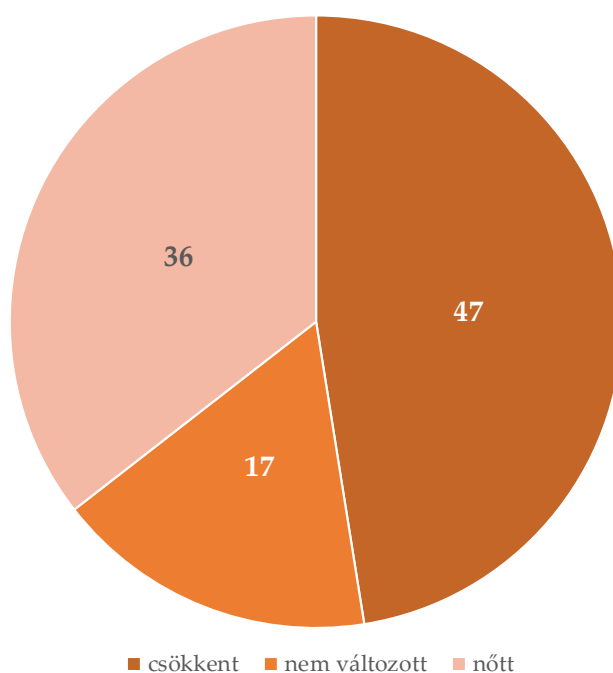
A legnagyobb arányban a 100 milliónál kisebb éves árbevételű, a 10 fő alatti, az ipari, a külföldi (rész)tulajdonú, valamint a döntően exportáló vállalatok számoltak be arról, hogy 2020-as árbevételük valamilyen mértékben csökkent.

A visszaesés mértéke ugyanakkor nem minden esetben a leginkább érintett vállalati kategóriákban volt a legmagasabb: ha a visszaesést elkönyvelő cégek körében vizsgáljuk az árbevétel-csökkenés mértékét,

látható, hogy a **kisebb, hazai, nem exportáló cégeket** érte súlyosabb visszaesés 2019-hez viszonyítva. Az átlagosnál lényegesen nagyobb mértékű csökkenést könyveltek el a 10 fő alatti vállalkozások (átlagosan 43 százalék), a szolgáltatási szektorban tevékenykedő cégek (átlagosan 36 százalék), az exporttevékenységet nem folytatók (átlagosan 35 százalék), valamint az 50 millió forintnál kisebb árbevételű vállalkozások (átlagosan 43 százalék).

A 2021-es évre vonatkozóan a vállalkozók bizakodóan tekintenek, **46 százalékuk arra számít, hogy 2020-hoz képest 2021-ben vállalkozása éves árbevétele nőni fog.** A cégek által várt árbevétel növekedés átlagos mértéke azon vállalkozások körében, amelyek növekedésre számítanak, 17 százalék.

4. ábra: Vállalkozás árbevételének alakulása 2020-ban, 2019-hez képest, százalék (N=2458)

Forrás: GVI 2021

1. táblázat: 2020-as éves árbevétel csökkenésének mértéke 2019-hez képest, azon vállalkozások körében, amelyek árbevétele csökkent, százalékok átlaga

	Elemszám (N)	Átlag
Teljes minta	995	29
10 fő alatt	560	43
10–49 fő között	237	27
50–249 fő között	145	23
250 fő felett	53*	22
ipar	239	22
építőipar	88*	27
kereskedelem	174	28
egyéb szolgáltatás	488	36
tisztán hazai tulajdon	878	31
külföldi (rész)tulajdon	94*	23
nem exportál	694	35
részben exportál	141	19
döntően exportál	126	23
50 millió alatt	442	43
51–100 millió	88*	36
101–200 millió	75*	32
201–500 millió	111	25
501 millió–1 milliárd	76*	24
1–2 milliárd	45**	28
2–5 milliárd	69*	24
5 milliárd felett	65*	21

Forrás: GVI 2021

Megjegyzés: *100 alatti alacsony elemszám; **50 alatti nagyon alacsony elemszám

Nemzetközi tendenciák

A termelési, fogyasztási és foglalkoztatási helyzet alakulása egyes, nemzetközileg fontos gazdaságokban, összehasonlítva a szakértői várakozásokkal és a megelőző időszakokkal.

		Vonatkozási időszak	Tényadat	Várakozások	Előző időszak
	Munkanélküliségi ráta	(május)	6,0%	6,0	6,0%
Németország	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(május)	64,4		66,4
	IFO üzleti bizalmi index ¹	(május)	99,2	102,9	96,6
Franciaország	INSEE üzleti bizalmi index ²	(május)	108,0		95,7
	Munkanélküliségi ráta	(május)	5,8%	5,9%	6,1%
USA	CB fogyasztói bizalmi index	(május)	117,2	119,2	117,5
	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(május)	62,1		60,5
Kína	Feldolgozóipari beszerzési menedzserindex	(május)	51,0	51,1	51,1

¹ <https://www.cesifo-group.de/ifoHome/facts/Survey-Results/Business-Climate/>

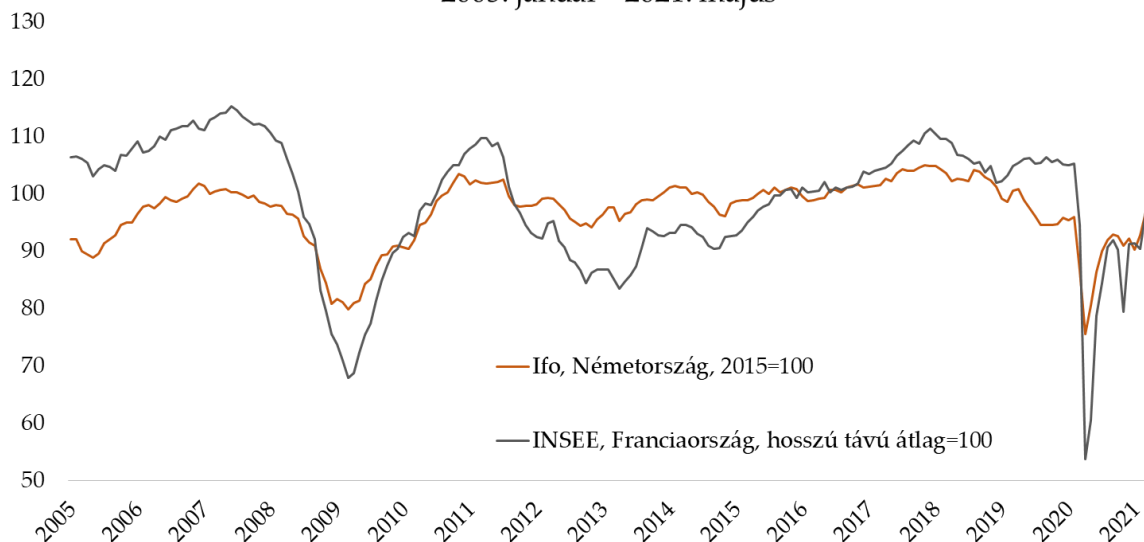
² <http://www.insee.fr/en/themes/indicateur.asp?id=105>

A többi adat forrása: <http://worldeconomiccalendar.com>

Németországban az IFO üzleti bizalmi index értéke nőtt áprilishoz képest. A feldolgozóipari beszerzési menedzserindex (PMI) az előző hónaphoz képest csökkent. Németországban a munkanélküliségi ráta értéke ugyanaz maradt. A franciaországi INSEE üzleti bizalmi index értéke jelentősen nőtt az előző hónaphoz képest. Az Egyesült Államokban a CB fogyasztói bizalmi index értéke csökkent az előző hónaphoz képest, és rosszabbul teljesített a vártnál. Az amerikai feldolgozóipari beszerzési menedzserindex értéke nőtt áprilishoz viszonyítva. A munkanélküliségi ráta javult az előző hónaphoz képest. A kínai beszerzési index értéke csökkent az előző hónaphoz képest.

Üzleti bizalmi indexek alakulása hosszú távon

Az üzleti bizalom megítélése Németországban és Franciaországban, az Ifo és az INSEE vállalati konjunktúra-felmérései alapján,
2005. január - 2021. május

Forrás: www.ifo.de, www.insee.fr

Kapcsolat

Cím: MKIK GVI

1054 Budapest, Szabadság tér 7.

Tel: 235-05-84

e-mail: gvi@gvi.hu

Internet: <http://www.gvi.hu>

Készítette:

Horváth Ágoston elemző, GVI

Bacsák Dániel elemző, GVI

Tóth Katalin, elemző GVI

Kutatásvezető:

Nábelek Fruzsina

ügyvezető, MKIK GVI

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon:

MKIK GVI: Gazdasági Havi Tájékoztató,

2021. május, Budapest,

2021-06-15